

Agro-Nieuwsbrief

Van der Wagen Sinia Administratie en Advies, Seegers 4, 9051 VE Stiens, 058-2571545 **Uitgave: oktober 2023**

In deze nieuwsbrief:

Bedrijfsvoering	
Beleid LNV	1
Fiscaal	
Miljoenennota en belastingplan 2024	1
Landbouvvrijstelling ter discussie bij deelnemers van Set Aside Regeling	3
GLB	
Toepassing van bufferstroken in 2024	2
Definitieve GLB-aanvraag 2023	2
Monitoring maaien en beweiden	5
Juridisch	
Mestboete vanwege ten onrechte opgegeven percelen	3
Toedeling fosfaatrechten voor ligboxenstal met opstalrecht	4
Mestwetgeving	
Verplichte gewasrotatie met rustgewassen op zand en löss	5
Verplicht vanggewas in NV-gebieden	6
Aanpassing stikstofgebruiksnorm groenbemesters in 2024	6
Ruimtelijke ordening en milieu	
Afzonderlijke monitoring luchtwassers noodzakelijk	4
Subsidie	
Uitbreiding Energielijst EIA	5
Belangrijke data	6

tieve landbouw kan bestaan, in balans met de leefomgeving en met een goed verdienvermogen voor boeren, vissers en andere voedselproducenten.

Vervolgens gaan de ministers in op de bedragen die voor 2023 in de begroting zijn opgenomen:

- € 100 miljoen is beschikbaar voor steun aan jonge boeren. Dit bedrag is een aanvulling op de eerder toegezegde Vestigingssteun voor jonge boeren;
- € 50 miljoen is beschikbaar voor het vergroten van de afzetmarkt voor biologische producten. Het kabinet wil dat in 2030 op 15 procent van het landbouwareaal biologisch geproduceerd wordt;
- € 15 miljoen is gereserveerd voor de start van het aanvalsplan landschapselementen. Hiermee kunnen agrariërs bijvoorbeeld nieuwe heggen op hun percelen aanplanten;
- Het kabinet wil investeren in de omslag van middelsturing naar doelsturing en stelt hiervoor € 10 miljoen beschikbaar. Hiermee wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een stoffenbalans, waarmee boeren onder meer de toe- en afvoer van meststoffen kunnen regelen;
- Er komt € 1 miljard beschikbaar vanuit het Transitiefonds om de aanvragen voor de Landelijke Beëindigingsregeling-plus te financieren;
- Vanuit het Klimaatfonds komt de komende jaren € 200 miljoen beschikbaar voor energiebesparende maatregelen in de glastuinbouw. Daarnaast wordt € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanleg van warmte distributienetten.

Beleid LNV

Op Prinsjesdag is de begroting 2024 van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gepubliceerd, waarin ook het beleid voor de komende jaren is vermeld. Voor het jaar 2024 zijn de uitgaven begroot op € 2,86 miljard.

De begroting geeft een impuls aan de stappen die volgens het demissionaire kabinet nodig zijn voor de agrarische sector om bij te dragen aan de doelen op het gebied van natuur, water en klimaat en het perspectief van de bedrijven. Zo komt er steun voor jonge boeren die een bedrijf willen overnemen, voor het versterken van de markt van biologische producten, voor boeren die via landschapselementen een bijdrage leveren aan de natuur en voor de start van doelsturing. Volgens LNV zijn ingrijpende veranderingen nodig zodat in de toekomst een robuuste, duurzame en innova-

Miljoenennota en Belastingplan 2024

Het kabinet heeft op Prinsjesdag de Miljoenennota en het Belastingplan 2024 bekend gemaakt. De belangrijkste voorgestelde maatregelen die (land- en tuinbouw)ondernemers (kunnen) raken zijn:

IB: beperking aftrek ondernemingsfaciliteiten

De aftrekposten voor ondernemers in de inkomstenbelasting worden volgens plan verder verlaagd:

- zelfstandigenaftrek: van € 5.030 naar € 3.750;
- mkb-winstvrijstelling: van 14% naar 12,7%

IB: beperking afschrijving onroerende zaken

Per 1 januari 2024 kan voor de inkomstenbelasting op onroerende zaken slechts worden afgeschreven als de boekwaarde meer bedraagt dan 100% van de WOZ-

waarde. In 2023 was dit nog 50% van de WOZ-waarde. Met deze maatregel wordt de afschrijvingsmogelijkheid gelijk getrokken met de vennootschapsbelasting.

IB: verruiming herinvesteringsreserve (HIR)

Bij een gedeeltelijke staking van een onderneming door overheidsingrijpen wordt de mogelijkheid om de HIR te gebruiken verruimd. Dit maakt het gebruik van de HIR toegankelijker, onder meer voor agrariërs die stoppen. De verruiming houdt in dat bij een gedeeltelijke staking van de onderneming, waarbij de ondernemer investeringen doet in een nieuwe onderneming, de gevormde HIR (door de staking behaalde winst) afgeboekt kan worden op de investeringen in die nieuwe onderneming. Er moet dan wel sprake zijn van vervreemding van het bedrijfsmiddel in het kader van overheidsingrijpen. De termijn voor het afboeken van de HIR is uiterlijk drie jaar na het jaar van vervreemden.

IB: wijzigingen bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

Vanaf 2024 vinden er gefaseerd diverse wijzigingen plaats met betrekking tot de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en de doorschuifregeling (DSR). Naast enkele wijzigingen in de tarieven is de belangrijkste aanpassing dat verhuurde onroerende zaken niet meer in aanmerking komen voor de BOR en DSR.

Aftrek EIA wordt verlaagd

Vanaf 2024 wordt het aftrekpercentage van de Energie-investeringsaftrek (EIA) structureel verlaagd. Voor 2024 is een verlaging tot 40% voorgesteld (2023: 45,5%). Daarentegen wordt het maximaal investeringsbedrag niet verlaagd.

Toepassing van bufferstroken in 2024

Vanuit het GLB en de mestwetgeving is het vanaf 2023 verplicht bufferstroken toe te passen langs watergangen en droge sloten. RVO heeft aangegeven dat voor 2024 dezelfde regels zullen gelden als in 2023 en het hoofdgewas opnieuw op de bufferstrook mag worden geteeld.

Bufferstrook in het GLB

De regels voor een bufferstrook in het GLB staan in de conditionaliteiten GLMC 4 en 10, twee voorwaarden om in aanmerking te komen voor de basispremie.

Mestwetgeving

Op de bufferstroken mogen geen meststoffen en ge-

wasbeschermingsmiddelen worden toegepast. Beweiden is wel toegestaan. De stroken tellen niet mee voor de mestplaatsingsruimte.

Teeltvrije zone

De huidige regels voor teeltvrije zones in de mestwetgeving blijven gelden voor 2024. De teeltvrije zone mag dus niet worden bemest en telt niet mee voor de mestplaatsingsruimte. In de teeltvrije zone moet een ander gewas dan de hoofdteelt worden geteeld, met uitzondering van grasland. Volgens het Activiteitenbesluit milieubeheer, vanaf 1-1-2024 opgenomen in de Omgevingswet, gelden de volgende teeltvrije zones:

- 1,5 meter bij aardappelen, uien, bloembollen en bloemknollen, aardbeien, asperges, prei, schorseneren, sla, wortelen, vaste planten, en in neerwaartse richting te bespuiten boomkwekerijgewassen. Bij toepassing driftreductie: 1 meter;
- 0,5 meter bij o.a. granen, gras, maïs en bieten.

Registratie bufferstroken in 2024

RVO werkt aan nieuwe kaartlagen voor landschapselementen en bufferstroken. De nieuwe kaartlagen zijn beschikbaar vanaf februari 2024, zodat bij de GO 2024 hiervan gebruik kan worden gemaakt.

Definitieve GLB-aanvraag 2023

Vanaf 15 oktober tot en met 30 november kunnen ondernemers een definitieve aanvraag voor de GLB-subsidie doen.

Definitieve aanvraag voor 2023

Een subsidieaanvraag is pas compleet als ook de definitieve aanvraag is gedaan. Hiervoor ontvangen ondernemers binnenkort de informatie die nodig is bij de aanvraag. Houd daarvoor de website van RVO in de gaten.

Aanmelden GLB-subsidies van 2024

De aanmelding voor subsidies van 2024 wordt gedaan in de Gecombineerde opgave van 2024. De definitieve aanvraag voor 2024 vindt eveneens plaats in het najaar. De aanmelding en aanvraag gaan dus op dezelfde manier als in het aanvraagjaar 2023.

Nieuwe kaartlagen

RVO werkt aan nieuwe kaartlagen voor landschapselementen en bufferstroken. Deze helpen bij de aanmelding voor 2024. De nieuwe kaartlagen zijn beschikbaar vanaf februari 2024.

Landbouvvrijstelling ter discussie bij deelnemers Set-aside Regeling

Ruim 200 agrariërs in Groningen en Drenthe werden recent opgeschrikt door forse naheffingen van de Inkomstenbelasting vanwege de aanplant van bomen op hun akkerland. De betrokken agrariërs hebben in de negentiger jaren deelgenomen aan een Set-aside Regeling (SAR) van het Ministerie van LNV. Ze hebben nu te maken met de vraag of de landbouvvrijstelling op deze percelen van toepassing was, of dat zij als bosgrond moeten worden beschouwd voor fiscale doeleinden. De kwestie ligt momenteel bij de Hoge Raad.

Planologische bestemming versus landbouvvrijstelling

Het Ministerie van LNV heeft destijds verklaard dat de planologische bestemming van de grond agrarisch bleef, waardoor de boeren zekerheid hadden dat ze de grond later opnieuw voor landbouwdoeleinden konden gebruiken of verkopen. Er zijn echter geen toezeggingen gedaan over de toepassing van de landbouvvrijstelling. De Belastingdienst heeft de zaak fiscaal beoordeeld en geconstateerd dat de grond gedurende de relevante periode niet binnen een landbouwonderneming werd gebruikt. Als onderbouwing van dit standpunt noemt de Belastingdienst de manier waarop de betrokken ondernemers jarenlang aangifte hebben gedaan. Daarbij werden de inkomsten voor een groot deel onbelast genoten door de toepassing van de bosbouvvrijstelling. Verder is de definitie van een landbouwbedrijf van belang. Hieronder wordt verstaan een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten van akkerbouw, tuinbouw, of op het fokken, mesten of houden van dieren. Het uit productie nemen van bouwland, het aanleggen van snelgroeïend bos en de instandhouding daarvan voor een periode van 20 tot 25 jaar wordt niet aangemerkt als het kweken van bomen in het kader van een landbouwbedrijf.

Zorgen van Kamerleden en betrokkenen

Diverse Kamerleden, maar ook de betrokken agrariërs en hun adviseurs hebben hun zorgen geuit over deze kwestie, waarbij zij betogen dat dit niet de bedoeling was van de regeling. De kwestie roept vragen op over de betrouwbaarheid van de overheid als partner voor boeren, vooral nu de agrarische sector voor ingrijpende veranderingen staat. Het Ministerie van LNV heeft ambitieuze doelstellingen voor de aanplant van bomen op landbouwgrond in het kader van de Bossenstrategie, maar het is cruciaal om boeren het vertrouwen te bieden dat hun grond de status van landbouwgrond behoudt en de landbouvvrijstelling van toepassing blijft.

Kamerbrief

De minister heeft in een kamerbrief d.d. 5 september 2023 helderheid geboden en volgt daarbij de lijn van de recente rechterlijke uitspraken.

Mestboete vanwege ten onrechte opgegeven percelen

Een melkveehouder kreeg naar aanleiding van een NVAW-controle een mestboete van bijna € 70.000 vanwege een overschrijding van de gebruiksnormen en het niet voldoen aan de mestverwerkingsplicht. Een belangrijke reden voor de boete was de constatering dat de melkveehouder niet de feitelijke beschikkingmacht had over vier in de Gecombineerde opgave opgegeven percelen. Feitelijke beschikkingmacht houdt in dat de landbouwer in de praktijk in staat is het teeltplan en het bemestingsplan op elkaar af te stemmen en in samenhang te realiseren. Alleen het hebben van het exclusieve feitelijke gebruik van het perceel kan hiervoor ook voldoende zijn. RVO had de vier percelen daarom niet meegenomen in de gebruiksnormenberekening.

In het NVAW-rapport was geconcludeerd dat uit niets bleek dat de melkveehouder de gebruiker van de vier percelen was. Er was onder meer vastgesteld dat hij niet beschikte over een geldige juridische titel voor het gebruik van die percelen, omdat de grondgebruiksverklaringen waren ondertekend door iemand die daartoe namens de eigenaren van de percelen niet bevoegd was. De melkveehouder betaalde geen vergoeding en de percelen werden beweïd door paarden en pony's. Hiervoor was geen verklaring van inscharing opgesteld. Op basis van de verklaringen van de eigenaren van de percelen was het niet aannemelijk dat de melkveehouder de feitelijke macht had over de teelt en de bemesting van die percelen. De melkveehouder had geen geldige juridische titel en het was ook niet aannemelijk geworden dat hij het exclusieve feitelijke gebruik van de percelen had. RVO had deze percelen daarom volgens de rechtbank terecht buiten beschouwing gelaten bij de beoordeling of de melkveehouder aan de gebruiksnormen had voldaan.

Subsidiar voerde de melkveehouder over de vier percelen aan dat, als zou worden geoordeeld dat die bij de berekening van de gebruiksruiimte terecht buiten beschouwing zijn gelaten, de op die grond aangewende mest moet worden opgeteld bij de mestafvoer. De rechtbank oordeelde hierover dat de melkveehouder niet had aangetoond dat deze percelen door hem waren bemest en zo ja, met hoeveel ton. Zij zag daarom geen aanleiding de post mestafvoer bij te stellen.

De rechtbank matigde de boete met 20%, omdat de redelijke termijn voor de bezwaar- en beroepsprocedures fors was overschreden.

Afzonderlijke monitoring luchtwassers noodzakelijk

In het Activiteitenbesluit milieubeheer worden eisen gesteld aan luchtwassersystemen. Het systeem moet zijn voorzien van een elektronisch monitoringssysteem met bepaalde parameters. Als deze worden overschreden, moeten maatregelen worden genomen.

In een zaak voor de rechtbank legde de gemeente meerdere lasten onder dwangsom op aan een varkenshouder vanwege het onvoldoende monitoren van de werking van de luchtwassersystemen. De varkenshouder had vier stallen in gebruik met elk een luchtwassersysteem. Deze systemen waren gekoppeld: voor elk dierenverblijf, te weten de stallen 1 tot met 4, werd afzonderlijk lucht via de luchtkanalen naar de bijbehorende drukkamer gezogen en vervolgens werd de lucht door het luchtwassersysteem geduwd en gewassen. Uit de wetsystematiek blijkt dat elk luchtwassersysteem moet zijn voorzien van een monitoringssysteem.

Voor de rechtbank ging het onder meer om de vraag hoe het bedrijf van de varkenshouder moest worden beschouwd: als een bedrijf met vier stallen met één (gecombineerd) luchtwassersysteem (zoals de varkenshouder stelde) of als een bedrijf met vier stallen en vier luchtwassersystemen. Het koppelen van stallen, zeker stallen waar hetzelfde type luchtwater wordt gebruikt, komt steeds vaker voor.

De rechtbank concludeerde dat er sprake was van vier luchtwassersystemen. Dat betekent dat de monitoring en registratie op vier afzonderlijke luchtwassersystemen moet plaatsvinden. Hoewel de rechtbank niet kon uitsluiten dat het veel efficiënter is om maar op één plek te monitoren en registreren, is daar wel het risico dat een hulpluchtwassersysteem niet naar behoren functioneert, terwijl niet wordt geregistreerd dat een van de parameters wordt overschreden. Als bijvoorbeeld een van de systemen uitvalt en geen elektriciteit of water verbruikt, hoeft dat niet per se te leiden tot overschrijding van de parameters van het geheel aan luchtwassersystemen. Er valt ook niet uit te sluiten dat het laagdebietalarm niet afgaat bij een storing in een hulpluchtwassersysteem als alleen het debiet van de gecombineerde systemen wordt gecontroleerd. Dat kan tot gevolg hebben dat niet onmiddellijk maatregelen kunnen worden getroffen. Dat kan weer leiden tot forse milieugevolgen. De voordelen van een dergelijke efficiëncymaatregel wegen niet op tegen de mogelijke risico's.

Toedeling fosfaatrechten voor ligboxenstal met opstalrecht

De pachtkamer van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft op 6 juni 2023 een einduitspraak gedaan in een zaak tussen een verpachter en een pachter o-

ver de eigendom van de fosfaatrechten. Het hof oordeelt dat de verpachter aanspraak kan maken op fosfaatrechten, maar dat de ligboxenstal, die met het opstalrecht is gebouwd, niet meetelt bij die aanspraak.

In 2018 is de hoevepachtovereenkomst tussen partijen beëindigd. In de beëindigingsovereenkomst was een voorziening opgenomen over fosfaatrechten. Naast de pachtovereenkomst beschikte de pachter over een pachtafhankelijk opstalrecht voor een ligboxenstal.

Andere rechtsverhouding, ook bij pachtafhankelijk opstalrecht

In de onderhavige zaak heeft verpachter geen ligboxenstal ter beschikking gesteld. Bij een opstalrecht heeft de pachter zelf een eigen gebouw opgericht, waarvan hij de eigenaar is. De risico's die daaruit voortvloeien zijn voor de pachter. De rechtsverhouding van de pachter ten opzichte van de ligboxenstal is dus van andere aard dan de rechtsverhouding die er is indien hij die zou hebben gepacht. Daarin ligt voor het hof voldoende reden om de ligboxenstal niet mee te tellen bij de berekening van de aanspraak van de verpachter.

Verdeling rechten over verschillende melkveestallen

Het hof heeft de vraag hoe fosfaatrechten aan gebouwen moeten worden toegerekend, beantwoord in het laatste tussenarrest: op basis van het melkvee waarop de fosfaatrechten zijn toegekend en de aanwezigheid van melkvee in de stallen. Voor het aantal GVE dat in de stal verbleef, gaat het hof in principe uit van het gemiddelde aantal dieren per stal in 2015 op basis van de Gecombineerde Opgave van 2016. Het aanbod van de pachter om te bewijzen dat er op 2 juli 2015 ook nog 5-10 drachtige vaarzen in de ligboxenstal stonden wordt door de rechter afgewezen.

Aandeel van de ondergrond in opbouw rechten

Het hof oordeelt dat de ondergrond van de ligboxenstal heeft bijgedragen aan de opbouw van de fosfaatrechten die daaraan kunnen worden toegerekend. Omdat in de aanspraak van de verpachter op de fosfaatrechten alle gepachte grond al is meegenomen, ziet het hof geen aanleiding om voor de gepachte ondergrond van de ligboxenstal nog een extra aanspraak voor de verpachter aan te nemen. Het hof overweegt hierbij dat de in beginsel heldere verdeling tussen de aanspraak grond en gebouwen (50/50) te gecomplieerd zou worden, terwijl een voor de agrarische praktijk hanteerbare berekeningsmethode wordt beoogd.

Het hof heeft met deze uitspraak beslist in een specifieke situatie waarbij sprake is van een ligboxenstal gebouwd met een pachtafhankelijk opstalrecht. Opmerkelijk in deze zaak zijn de keuzes van het hof om de toedeling van de fosfaatrechten niet te gecomplieerd te maken.

Monitoring maaien/beweiden

Diverse landbouwers hebben onlangs een brief van RVO ontvangen, waarin staat dat zij tot op heden niet heeft kunnen vaststellen dat een of meerdere percelen al zijn gemaaid of beweid. Er wordt in aangegeven dat dit nog tot en met 30 september 2023 kan. Later dit najaar zal RVO de percelen opnieuw monitoren met het Areaal Monitoring Systeem (AMS). Dan zal ook op ander beeldmateriaal (zoals luchtfoto's en andere satellietbeelden dan AMS) bekeken worden of de percelen gemaaid of beweid zijn. Is dit niet het geval, dan krijgt de aanvrager een brief waarin de gevolgen uitgelegd worden.

Eens met het monitoringsresultaat?

Wanneer de aanvrager het eens is met het monitoringsresultaat, het perceel niet meer wordt beweid of gemaaid voor 1 oktober 2023 én de uitzondering voor agrarisch natuurbeheer niet van toepassing is, is het raadzaam om het perceel zo snel mogelijk uit het onderdeel 'Regelingen per perceel' in de Gecombineerde opgave te verwijderen. Daarna moet de opgave opnieuw ingestuurd worden, zo snel mogelijk en uiterlijk 30 november 2023.

Niet eens met het monitoringsresultaat?

Vaak blijkt echter dat de constatering van RVO onjuist is. Er is wel degelijk gemaaid of beweid. In dat geval hoeft men op dit moment nog niets te doen richting RVO. Het is dan wel verstandig om alvast bewijzen van beweiding of maaien, zoals foto's, te verzamelen en te bewaren. Deze kunnen dan gebruikt worden als RVO later dit jaar nog steeds ten onrechte constateert dat deze activiteiten niet hebben plaatsgevonden.

Verplichte gewasrotatie met rustgewassen op zand en löss

In het Besluit gebruik meststoffen is opgenomen dat op landbouwgrond, gelegen op zand- en lössgrond, per aaneengesloten periode van vier kalenderjaren, gerekend vanaf 1 januari 2023, ten minste gedurende één kalenderjaar en uiterlijk het vierde kalenderjaar, een rustgewas geteeld moet worden. RVO heeft een lijst ter beschikking gesteld met daarop alle toegestane rustgewassen. Met name granen en grassen komen in aanmerking als rustgewas.

Aan deze verplichting kan elke landbouwer die op dergelijke grond landbouw uitoefent voldoen, maar als daaraan in de eerste drie kalenderjaren van een periode niet is voldaan, heeft de landbouwer de plicht dit in het vierde kalenderjaar te doen. Bij wijziging van de gebruiker van een perceel, zal de nieuwe gebruiker dus moeten nagaan welke gewassen de voorgaande jaren zijn geteeld.

Ook vanggewas kan meetellen als rustgewas

Een niet-bemest vanggewas vóór 1 september ge-

zaaid (na een korte of vroeg gerooide teelt) telt ook mee als invulling voor het rustgewas.

Uitzonderingen

Er gelden uitzonderingen voor meerjarige teelten en de biologische teelt van gewassen. Dit betekent dat op een perceel waarop in 2023 geen rustgewas is geteeld in 2024 geen meerjarige teelt gestart kan worden als deze niet als rustgewas in de lijst is opgenomen. In 2024 moet dan eerst een rustgewas worden geteeld om vervolgens vanaf 2025 de meerjarige teelt te mogen telen.

Melden in definitieve aanvraag GLB

In 2023 kan het rustgewas met de definitieve aanvraag van de GLB-subsidies worden opgegeven. Dit kan tussen 15 oktober en 30 november in de Gecombineerde opgave. Ook landbouwers die geen GLB-subsidies ontvangen, kunnen hier hun rustgewas melden.

Uitbreiding Energielijst 2023

De Energie-investeringsaftrek (EIA) biedt ondernemers fiscaal voordeel als er wordt geïnvesteerd in op de Energielijst staande energiebesparende bedrijfsmiddelen.

Uitbreiding met terugwerkende kracht

Op 5 september is de Energielijst van de regeling Energie-investeringsaftrek (EIA) uitgebreid met enkele specifieke investeringen in de glastuinbouw, warmte- en/of koudnetten en CO₂-afvang voor permanente opslag. Deze uitbreiding geldt ook met terugwerkende kracht voor investeringen die zijn gedaan tussen 1 januari en 4 september 2023. Ondernemers kunnen dit melden tot en met 4 december 2023. Normaliter moeten investeringen binnen drie maanden na het aangaan van de investeringsverplichtingen gemeld worden.

Hoogte aftrek

Het percentage van de EIA bedraagt in 2023 45,5%. Wanneer een ondernemer in 2023 investeert in een energietechniek die op deze lijst staat, kan hij energie-investeringsaftrek aanvragen.

De uitbreiding van de Energielijst 2023

De uitbreiding van de Energielijst geldt specifiek voor de volgende soorten investeringen:

- Investeringen in de glastuinbouw waarvoor ook subsidie is verstrekt vanuit de regeling Energie-efficiëntie Glastuinbouw (EG). Voorheen was het niet mogelijk om gebruik te maken van energie-investeringsaftrek voor deze investeringen als er al EG-subsidie was toegekend. Nu kan dat wel weer;
- Investeringen in warmte- en/of koudnetten;
- Investeringen in CO₂-afvang voor permanente opslag.

Verplicht vanggewas in NV-gebieden

Op zand- en lössgronden geldt al jarenlang de verplichting na maïs een vanggewas te telen. Dit geldt met ingang van 2023 ook voor bedrijven in met nutriënten verontreinigde gebieden, die gebruik maken van derogatie.

Wat zijn NV-gebieden?

In 2023 zijn door de minister met nutriënten verontreinigde gebieden (NV-gebieden) aangewezen. Dit zijn gebieden waar extra maatregelen nodig zijn om de waterkwaliteit te verbeteren. In 2023 zijn dit de werkgebieden van de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Delfland en Brabantse Delta.

Hoe vanggewas inzaaien?

Een vanggewas na maïs mag op 3 manieren worden gezaaid:

- Door onderzaai;
- Door direct nadat de maïs is geoogst een vanggewas in te zaaien;
- Door na de oogst van snijmaïs wintergraan te telen. Dit geldt als hoofdteelt in het volgende jaar.

Wanneer vanggewas inzaaien?

In de NV-gebieden geldt geen uiterste inzaaidatum van het vanggewas, zoals dat op de zand- en lössgronden is vastgesteld op 1 oktober. Voorwaarde is wel dat het vanggewas aansluitend op de oogst wordt gezaaid.

Wanneer vanggewas als hoofdteelt?

Soms is het verplicht een vanggewas als hoofdteelt te gebruiken voor het volgende jaar. Dit is het geval wanneer het bedrijf vanaf 2 oktober, maar uiterlijk 31 oktober:

- een vanggewas teelt na snijmaïs, of;
- een andere maïssoort oogst en het vanggewas niet direct daarna kan inzaaien.

Aanpassing stikstofgebruiksnorm groenbemesters in 2024

Vanaf 2024 wordt er in de meeste gevallen geen aparte stikstofgebruiksnorm meer toegekend bij de teelt van een groenbemester. Het bemesten van een groenbemester dat als vanggewas fungeert, ligt niet voor de hand, omdat deze er juist voor dient om zoveel mogelijk nutriënten uit de bodem op te nemen.

Geen stikstofgebruiksnorm voor vlinderbloemige groenbemesters

De stikstofgebruiksnorm voor vlinderbloemige groenbemesters komt geheel te vervallen. Deze kunnen immers zelf stikstof fixeren uit de lucht.

Stikstofgebruiksnorm voor niet-vlinderbloemige groenbemesters onder voorwaarden

Bij het telen van een niet-vlinderbloemige groenbemester is een startgift wel te verantwoorden, onder de voorwaarde dat deze wordt geteeld na een teelt die weinig nutriënten achterlaat en tijdig wordt ingezaaid. De extra stikstofgebruiksnorm is alleen van toepassing indien:

- Een niet-vlinderbloemige groenbemester aansluitend na de teelt van granen, graszaad of koolzaad wordt geteeld;
- De inzaai voor 1 september plaatsvindt;
- De vernietiging van de groenbemester niet voor 1 februari van het daarop volgende kalenderjaar wordt vernietigd.

Belangrijke data

15 oktober t/m 30 november 2023

Indienen definitieve aanvraag GLB-subsidies voor 2023, inclusief de meldingen voor vang- en rustgewassen in 2023.

31 oktober 2023

Uiterste datum inzaai vanggewas voor alle biologisch geteelde maïs en voor op gangbare wijze geteelde suikermaïs, CCM, korrelmaïs en MKS

31 oktober 2023

Uiterste datum inzaai wintergraan als hoofdteelt na maïs op zand- en lössgrond

1 december 2023

Uiterste datum informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven met gebruik > 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar

Met onze Agro-Nieuwsbrief willen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen die mogelijk uw bedrijf raken. Wij hebben aan de samenstelling de grootst mogelijke zorg besteed.

Wij aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor niet (meer) juiste informatie. Wilt u op basis van deze informatie actie ondernemen, dan is nader advies noodzakelijk. Voor een dergelijk advies kunt u een afspraak met ons maken. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.